

„Mennyből az angyal lejött hozzátok, pásztorok,
pásztorok!

Hogy Betlehembe sietve mentén, lássátok, lássátok,
tök,

Istennek Fia, aki született jászolban, jászolban,
Ő leszen néktek Üdvözítőtok valóban, valóban.

Mellette vagyon az édesanyja, Mária, Mária;
Barmok közt fekszik, jászolban nyugszik, szent
Fia, szent Fia.

El is menének köszöntésére azonnal, azonnal
Szép ajándékot vivén szívökben magukkal, ma-
gukkal.

A kis Jézuskát egyenlőképen imádják, imádják,
A nagy Uristent ilyen nagy jóért mind áldják,
mind áldják.”

(Szentmihályi: Énekes-könyv, 1798)



BULÁNYI GYÖRGY

KARÁCSONYRA...

Kisdedet találtok pólyába takarva és jászolba fektetve – Hát eljött az Eljövendő. Kisdedként és pólyába takarták, ha már ez a kezdete az ember életének. Csak egyben tér el többi társától: jászolba fektették. Meglehet a véleményed az apjáról. Gondoskodhatott volna legalább bölcsőről. De nem gondoskodott. Nem. S azért nem, hogy egyszer s mindenkorra tudomásul kelljen vennie mindenkinek, amit Weöres Sándor tudott, hogy az Isten nem tartozik az urak közé.

Ki az úr? Akinek többje van, mint embertársának. Ennek az alapján parancsol annak, akinek kevesebbje van, mint neki. Ezért aztán az Isten nem parancsol, nem kényszerít, csak hív, csak csalogat. Mire? Országot csinálni vele. Olyan országot, melyben neked is egy dénár, meg nekem is. Olyan Országot, melyben nem mond senki semmit magáénak, mert



XXVII. évfolyam 12. szám
2020. december

Bulányi Gy.: Karácsonyra	4581
Bulányi Gy.: Karácsonyi pásztorjáték	4582
Bulányi Gy.: Júdás az irodalomban	4585
Farkas I.: Néhány emlék Barnáról	4588
Barcza B.: A szenvedésnek van értelme?	4589
Király I.: Üdvözült gyilkosok?	4594
Király I.: Lénárd kontra Bulányi	4594
Gromon A.: Jézus önarcképe	4595
Metzger B.: A fiát kereste (3.)	4599
Kamarás I. – Bisztra Gy.: Hiteles helyek	4601
Gyombolai M.: VERSEK	4603
Habos L.: VERSEK	4604

mindenük közös. Olyat, amilyenről az egyszeri párttitkár is beszélt. Hogyan? Csak úgy, hogy amikor majd a kommunizmus megvalósul, minden lesz a GUM áruházban, s akármit is elvihetünk belőle haza, fizetés nélkül. A hallgatóság még csak a szocializmust építi, és egy asszony kérdést tesz fel:

- Szilzskinbunda is lesz az áruházban?
- Természetesen – feleli a párttitkár.
- Akkor én majd kilencet viszek haza belőle, azt is tehetem? – kérdi az asszony.

Mire a párttitkár:

- Asszonyom, vetközzék le pucérra!
- Nem teszem – mondja az asszony.
- Miért? – kérdezi a párttitkár.
- Mert szégyellem magam – válaszolja.

Mire a párttitkár:

- Majd azt is szégyelli, hogy kilencet vigyen haza...

A gazdagság nem bűn, hanem alkalom arra, hogy alamizsnálkodjunk – tanítják a keresztény századok. Az Isten pedig jászolba rakja a fiát. Csak azért, hogy világos legyen: nem építheti közülünk Országát az, akinek többje van, mint a másik embernek. Senki! A Fia sem! Majd, ha a Gyermekek kinövi a jászlat, elmegy a Jordánhoz, s az apjuktól-anyjuktól elcsábított fiatalokat megtanítja gyógyítani, ezt mondja nekik:

Ingyen kaptátok, ingyen adjátok! S egy lyukas fillér sem lesz az ő zsebében sem, tanítványaiéban sem.

Nem lehet Országot építeni, csak a köztulajdon alapján. Ezt Jézus is, Marx is egyformán látta. S még valaki más is:

*S az új Városban elrendelte Ilona
Hogy Jézuskának legyen arany jászola.
Ha nincs aranyból s megmarad ami volt, a szalma,
Még ma is állana a Kisded Birodalma.
Szegényeké volt a Birodalom
Mert Betlehembem nem aranyból volt az alom...*

– írja 1959-ben a kezdeti Vigília egykori lírikusa, Horváth Béla.

Írni könnyű, egyszer már tenni kell. Kinek? Nekem! Semmi sem menthet fel. Nem tudok senkit küldeni. Ha az Istené vagyok, akkor csak hívhatok. Mire? Országépítésre! Kiket hívok? Szegényül és szegényeket. A gazdag ifjút is! Ha eladja mindenét, akkor jöhet.

Az Isten vár:

Elöttem szolgálaim a századok.

Fújják a szikrát, míg láng lesz belőle.

Boldog Karácsonyt!

2005. decembere

BULÁNYI GYÖRGY

KARÁCSONYI PÁSZTORJÁTÉK

Harminc éves volt Arany János, amikor megírta a Toldit, s vallotta évekkel később: Ó, ha még egy olyat énekelni tudnék. Magam is harminc éves voltam, amikor énekeltem valamit erről az estéről, s ma, hatvan év, után bevallom: nem tudok még egy olyat énekelni. S a KÖRNYEZETVÉDELMI LEXIKON II. kötetének 460. lapján ez olvasható: Környezetvédelmi mozgalmi időrend. (ennek első adata:) 1949: megjelenik Bulányi György piarista tanár karácsonyi elmélkedése mint a Bokor katolikus bázisközösség 'zöld filozófiájának' első dokumentuma.

Narrátor:

A Szűz méhében fogan és fiút szül. A neve Emmánuel lesz, azaz velünk az Isten. Izaiás szavát: "Az Úr elküldött engem örömhírt vinni a szegényeknek, a szelídeknek, az elnyomottaknak" – ez az Emmánuel magára értelmezi a názáreti zsinagógában. És elkezdődik ez a küldetés a szegényekhez már a betlehemi éjszakában. El, mert az angyali sereg a pásztorokat küldi el elsőül hozzá. Jeruzsálem elő-kelőit, a királyt, a papi fejedelmeket, az ároni papságot, az előkelőket, a lágyruhásokat, a gazdagokat nem értesíti. Inkább a pásztorokat. Ezek voltak közel hozzá. Emmánuel közéjük ment megszületni. Az ő világukba.

Az alkalmi istállóul használt barlangba. Oda jött el az ég Királya.

Első pásztor:

Megkérdezzük Téged, betlehemi Kisded, miért a szegényekhez jöttél? Miért a szegényeknek akarod hirdetni az örömhírt? Azt, hogy megnyílt a végtelen és hogy eltörlőd a halált? Miért istállóba mentél megszületni? Miért ez a kínos és kellemetlen egyoldalúság? Átvitethetted volna magadat az egyik főpap meleg házába.

Második pásztor:

Mosolyogsz reánk Te, emberré lett Isten? De félek ettől a szalmáról jött emberi mosolytól. Miért találod rendjén valónak, ami semmiképpen sincs rendjén? Felelj nekünk! Ki akarsz fosztani bennünket? Tönkre akarsz tenni bennünket? Szalmára akarsz minket is fektetni? Miért akarsz szegénnyé tenni bennünket? Miért jöttél ide, az istállóba? Miért jászolban fekszel? Miért állati meleggel melegszel? Miért falusi ács az apád? S ha már nem tudom miféle furcsa ízlésből így csináltad mindezt, legalább kiakaszthatnál egy táblát. Valahogy ilyenformán: Karácsonyi öröm! Megtekintés vételkényszer nélkül! Jó, jó! Kilehet jönni, meg lehet úszni vételkényszer nélkül is. De rámosolyogsz az emberre, letérdelteted, s utána már hiába is akarnék menekülni. A karácsonyi öröm ott bent marad az istállóban, és nem tudok többé nélküle élni.

Harmadik pásztor:

Miért szólsz az angyalok által, hogy Te adod szívembe a békességet? Miért szól mosolygásod felém? Hogy Te, emberré lett Isten értesz engem a szívem mélyéig. Engem, aki – ha rám nézel – már tudom is, hogy ember vagyok, akinek Istenné kell lennie! Miért nézel úgy rám, hogy belém kell vágódnia a megvilágosodásnak, hogy Te, Istenem, aki ember is vagy, Te tudod megmutatni nekem, – aki ember vagyok, de az Isten életébe is hívva – az utat. Te, szalmán fekvő Kisded, miért delejezed belém, hogy betlehemi nyomorúságod az én utam is, mert Te vagy az Út? Miért nézel úgy reám, hogy ne legyen többé nélküled életem, csak vergődésem? Miért akarod elhítni, Te istállóba szorult Koldus-Jézus, hogy csak a Te utadon van Élet? Miért ez a lenyűgöző, letérdeltető és kegyetlen és feltételnélküli mosoly?

Negyedik pásztor:

Nézd, Te betlehemi Kisded: felöltöztetünk bársonyba, puhába. Eltitkoljuk alacsony, kínos és kellemetlen származásod. Ragyogni fogsz, mint a bíborban születettek. Átviszünk Jeruzsálembe vagy Párizs legelőkelőbb negyedébe, palotába, fényesbe és nagyba. Ringó, mennyezetes, csipkés, pelyhes bölcsőbe, kandalló melegéhez. Selymek, és brokátok fognak suhogni körülöd. Rózsáligetek illata fog áradni